Anul I. No. 9. Un numer 20 bani Iaşi 1 Noembrie 1891.

ABONAMENTE

Pe un an 10 lei
Şese luni 5 „
Trei luni 2 50 b.

REDACŢIA
la tipografia Fulgerul
representată prin dl.
I. MANCAŞ

RAFUIALA

ZIAR INDEPEDENT APARATOR AL POPORULUI

Apare Vineri o dată pe săptămână

ANUNCIURI

Pag. IV 15 bani linia
„ III 30 „ linia
Inserţiuni şi Reclame
50 bani linia.

ADMINISTRAŢIA
Representată prin dl.
ALEX. MARINO

BIBLIOTECA CENTRALĂ

Pentru ce Românul îndărăptează

Este un adevĕr netăgăduit că Romînul dă înnapoi, şi cu toate acestea, se mai încearcă unii şi alţii din adevĕraţii patrioţi—bine înţeles—a dovedi acest lucru, clar ca lumina soarelui; şi dovada o iau după cifre.

Toate aceste mijloace sunt bune, dar de prisos. Se poate dovedi că Romînii îndărăptează, chiar şi fără a recurge la ajutorul cifrelor, ci într'un mod deosebit, şi care ni dă în acelaş timp şi causa pentru care ei îndărăptează. Şi iată cum:

Condiţiile bune economice au darul de a chema la vieaţă popoare întregi. In localităţile unde se poate câştiga uşor pînea vieţei, poporaţiunea trebuie să crească numai de cît, fie că ea se înmulţeşte prin sine, fie că străinii din ţările unde este mai greu de trăit năvălesc şi colonizază acele localităţi. Aşa a fost în Moldova şi în Muntenia prin secolii XIII, XIV şi XV, unde pe lângă creşterea din lăuntru a poporului românesc, s'au grămădit şi Romîni de prin Transilvania şi Maramureş, cari înpinşi de alte naţii şi viaţa devenindu-li grea, au aflat aici condiţii mai uşoare de traiu. Şi din contra, de cîte ori prin invaziuni de străini cum au fost secolii XVII şi XVIII cînd Grecii cu deosebire, îngreuiară ezistenţa prin despoierile de tot soiul, elementul Românesc se rărise, fie că se istovia pe loc, fie căpărăsa ţara şi căuta în altă parte o viaţă mai suportabilă. Noi n'avem cifre despre acele timpuri, şi nici nu ni trebuesc; destul este că din cronicari cunoaştem greutatea acelor vremuri, şi cari ni spun chiar că poporul emigra din ţara sa şi trecea peste hotar. Cum că stărpia şi pe loc poporul, nu li venea în cap bieţilor noştri cronicari, dar noi o putem astăzi şti şi aceasta.

Ei bine, în timpul de faţă, noi Romînii suntem invadaţi de un popor străin, acest popor sunt Jidanii. De unde vra cine-va să vadă sporind Romînu, cînd nimic nu-l îndeamnă să se înmulţască? Cînd sărăcia îi face viaţa imposibilă, unui părinte de familie, care are doi copii, cum vra cine-va să creadă că acest părinte mai este doritor să-i se înmulţască familia? Jidanii au luat monopolul afacerilor; ei ţin paraua în garafă, în cât muncitorul numai o vede prin sticla transparentă, şi se mai aşteaptă cine-va să vadă pe Romîn bucuros de a trăi şi a se înmulţi? Cînd oamenilor învaţaţi, cari nu atîrnă aşa de direct de banul Jidanului, le vine să şi părăsască ţara pentru a nu mai fi spectatorii unei mizerii, atât de sfăşietoare, ce are a se face bietul muncitor cu braţele?

Dar nu e numai atâta. Condiţiile economice atrag după sine efecte şi mai ciudate. Moşiile pe cari Statul le pune în vênzare se cumpără în prima zi de licitaţie, de către cei ce au bani; iar cele destinate a se vinde în loturi la muncitori, să trăgănează cu anii; în cît pe cînd cei cu bani, dacă ar fi întârzieţi, ar face alte întreprinderi, Statul lasă pe cei ce n'au alt capital de cît braţele, să moară de foame, să-şi bată nevestele şi să-şi omoare copiii, din pricina sărăciei!

Justiţia se împarte celor cari au bani, pentru că avocaţii nu apără pe cei săraci, iar judecătorii, *în complicaţiile legilor*, nu se pricep cui să dea dreptate, ci aşteapta să fie *luminaţi* de avocaţii cei mai buni, pe cari îi iau tot deauna cei ce au bani şi cari n'au dreptate!

Iată halul în care au ajuns Romînii în propria lor ţară! Persecuţie pe toate căile, de şi Romînul plăteşte cu tot ce are mai scump, cu sîngele său, pe conducătorii unei ţări, ca să se îmbogăţască străinii şi duşmanii săi. De unde să propăşască bietul Romîn? Ce-i suride lui în viitor? Nimic. Şi din această pricină el caută să se tot strângă în loc să se întindă, căci la un corp mare îi trebue şi haina lungă şi el n'are cu ce şi-o face.

Se fac instituţii, se fac îmbunătăţiri în ţară la noi; stabilimente de cultură, spitaluri, aziluri de zi şi de noapte Dar oare n'ar fi mai bine să se dea fie căruia ce i se cuvine, să se dea dreptul cui îl are, răsplata muncei, cui o merită? Şi atunci fie-care şi-ar face un azil din casa sa; fie-care s'ar căuta cu mijloacele sale la caz de boală; fie-care s'ar cultiva după cît ar simţi necesitate!

Ei nu. Astăzi Statul te sărăceşte, şi apoi îţi face azil de noapte; Statul te despoae şi te lasă infirm, şi apoi creiază spitale; Statul îţi ia bucăţica din gură şi haina de pe tine, şi în schimb te obligă să frequentezi şcoala ce ţi-a creat'o!!

Iar lumea prostită prin mii de chipuri, socoate aceste instituţii ca nişte biuefaceri ale civilizaţiei moderne, pe cînd ele nu sînt de cît nişte paliative, ce nu aduc nici un folos!

Mergînd pe această cale o să ajungem, *cum am şi ajuns*, ca toţi să cerem haine de la Stat, cărţi pentru copii; să fie la fie care zece case, cîte un spital, să fie în cea mai mică cotună cîte o şcoală! Iar în schimb poporul să fie sleit de mijloace, şi tet ce va cîştiga cine-va să dea Statului; va fi o crimă şi se va pedepsi chiar cu moartea, de a avea cine-va un firfiric în punga sa, ori de a-şi cumpăra singur haina de pe sine! Iată societatea viitoare ce o visaza socialiştii actuali, şi pe care ni-au creat'o conducătorii noştri moderni.

PREFECTUL DIN DOROHOIU

şi

Primarul Fasolă din Vorniceni, daţi afară din pricina *Jidanilor*.

Afle cetitorii că puterea Jidanilor este aşa de mare, în cît cei chemaţi se esecute legile, sunt distituiţi din funcţiune, cînd vor să'şi împlinească datoria lor.

Aşa mai zilele trecute au fost destituiţi d. Miclescu prefectul de Dorohoiu şi d. Th. Fasolă, primarele comunei Vorniceni din acelaş judeţ!

Iată cum s'a făcut desttuirea lor: Prima

rul Fasolă conform legei a ordonat unor jidani să iasă-afară din comună, de oare-ce se ivise mulțime de certe și de bătălii între dînșii și țăranii comunei, pe cari acei Jidani îi esploatau. Chiar suprefectul dăduse o circulară prin care desmințea svonul cum că Th. Fasolă ar fi destituit. Iar prefectul Miclescu a fost acuzat de Jidani, către d. Lascar Catargiu cum că ar fi suflat martorilor chemați de anchetă, să depuie contra jidanilor.

Iată acum și documentele publicate de **Lupta** (de la 6 Septemvre a. c.) și pe care acest ziar jidovesc le numește abusuri; cel care scrie corespondența și transcrie acele acte, este o caiafă din Botoșani anume *Buium Labin*, sau fiul său *Șimon* și care iscălește *Vulcanus*:

Ordinul circular al suprefectulri de Berhomete No. 2002 *din 9 August, către primarii rurali*:

D. Prefect al județului cu ord. No. 4366 ni comunică cum că între d-voastră ar circula știrea că primarul de Vorniceni ar fi fost supendat pentru că a expulsat din comună pe evreii străini. Această știre fiind neadevărată și de sigur răspîndită de acei evrei espulsați, vă fac cunoscut că acel primar nu este suspendat; tocmai, se vor suspenda acei primari, ceri vor comite abuzuri și nu-și vor face datoria, menajînd sau oploșind în comuna lor pe vagabonzii și evreii străini.

—

Somațiunea No. 652 din 1891 a primarului comunei Mileanca către Leibu Bercovici.

Conform decisiunei consiliului comunal, în ședința de astăzi, și spre îndeplinirea art. 4 din legea comunală:

Vă somez ca în termen de trei zile să părăsiți comuna, sfătuindu-vă ca să nu gândiți că această somațiune are să rămînă fără nici un efect, cum au remas cele precedente; prin urmare *în momentul* primirei aceștia să căutați a *părăsi* comuna, și să nu așteptați ca autoritatea comunală să facă rîs de lucrurile d-tale espulsîndu-te forțat.

(ss) primar Iord. Stefănescu.

—

Ei bine, noi în fața acestor doue acte, ordinul circular al suprefectului plășei Berhomete și somațiunea primarului com. Mileanca pe cari acte le socotim foarte drepte și conform cu legile țărei, întrebăm pe d. ministru de Interne, cum și pentru ce a destituit pe prefectul Jud. Dorohoiu? Cum și pentru ce a destituit pe primarul Th. Fasolă, despre care ordinul suprefectului zice că își face datoria?

Jidanii au cumpărat ziarul **Lupta**, care este un organ foarte răspîndit și așa prin el învenineză opinia publică cu tot felul de minciuni și răstălmăciri false a legilor și regulamentelor noastre ad tive, iar voacea noasră a Romînilor de prin niște foi mici, ce de abia putem ținea, nu este ascultată nici auzită.

Auzi d-ta! Un ziar jidovăsc să califice de acte abuzive, un ordin al supeefectului, ca cel aci citat, și o hotărîre a unui consiliu comunal. Iată ce zice Jidanul corespondent; vă comunic de o cam dată patru acte spre publicare pentru ca guvernul să vadă *că anarhia în Județul Dorohoiu a ajuns la culme și că trebuie luate o dată aspre măsuri de îndreptare.*

Celelalte doue acte sunt niște telegrame mincinoase din partea mai multor Jidani din comunele Cordăreni și Zamostea.

Acum poate să vadă publicul cum Romînii sunt vînduți Jidanilor de către oamenii de la guvern, cari au datoria de a-i apăra și ocroti în interesele lor. Să se ia act de destituirea prefectului Miclescu și de cea a primarului Fasolă.

Dacă d. Catargiu ca ministru de Interne vra să-l pună Jidanii alături cu Moise sau să-l mănînce fript să fie de bine, știut că noi nu voim pentru noi nici una nici alta.

INFORMAȚII

——

Ne-am făcut datoria ca fie care ziar începător, anunțând pe toate persoanele cărora le am trimis ziarul nostru, că *după doue numere, considerăm ca abonați pe acei cari vor bine-voi a primi înainte foaia noastră.*

Acum suntem la al 9 lea No. de aparițiune și cu părere de rău, vedem că ni se înapoiază jurnalul de către unele persoann, fără a ne achita costul pe cele primite.

Și fiind că acest organ al poporului nu este nici subvenționat și nici nu are alte resurse de intreținere de cît abonamentele și fiind că un ziar fie cât de mic, are mari cheltueli; facem cunoscut, că cu numerul viitor, deschidem o rubrică și vom răfui cum se cuvine pe acei ingrați, cari ne vor înapoia foaia fără a ne achita costul pe numerile primite căutând a răpi dreptul celor ce cu multă osteneală caută a'l agonisi.

——

Duminică dimineață s'a descoperit crima din dosul pieței sf. Spiridon, unde sau găsit numai un jidan și o jidaucă uciși de niște făcători de rele.

Marți dimineață sa găsit un preut din Galata legat cu o frânghie, fără ai causa vre-un alt rău, luându-i și suma de 600 lei.

Primăria din Galata a pus la arest pe vre o doi soldați, care să zice că ar fi comis faptul.

Cea mai mare parte din cetățeni sunt cuprinși de groază, văzând că în interval de o lună sau comis trei crime însemnate.

Care este oare siguranța publică, dacă nu paza orașului, pentru care să cheltuesc sumi enorme cu salarele?

N'ar fi mai nimerit să se mai înmulțască numărul păzitorilor de noapte? însă și pe la punctele cele mai laterale, nu numai pe la cele principale.

——

In ziua de 21 Octombrie, perceptorul de la bariera Salhana, cotind un vas cu vin a locuitorului Dimitrie Olariu, ce'l vênduse evreului Elias Rauer, din Disp. V str. Cuza Vodă, au găsit 61 vedre și 7 ocă. Locuitorul cunoștea conținutul vasului și au văzut că urmase înțelegere între evreu și perceptor— bine înțeles în schimbul a cîți-va franci. In urmă au plecat cu vasul la stabilimentul evreului spre a'și primi restul de bani ce i se cuvenea, și ajungênd la domiciliu, jidanul s'a opus a-i plăti

In acel moment sosind subcomisarul de secție Gavrilescu, jidanul pune 1 fr. în mână numitului subcomisar, care văzêndu-se cumpărat de jidan, a început a insulta în tot modul pe Dimitrie Olariu amenințându-l și cu batae, dacă nu va lasa cîte 20 bani la vadra de vin. Romînul față cu aseminea pungășii ce se comit de unii funcționari în unire cu jidanii, a doua zi a adus un alt cotar, care au găsit 73 vedre, eliberîndu-i chitanța cu No. 70 din 22 Octombrie.

Astfel văzându-se jidanul demascat de șărlătănia ce comisese, au plătit lui Dimitrie Olariu restul cu scăzămînt de 10 b. la vadră, iar nici cum după hotărîrea subcomisarului.

Cum rămîne acum cu cinstiții funcționari, cari în înțelegere cu jidanii comit zilnic pungășii atît în dauna comunei, cît și a locuitorilor Romîni, folosind pe jidani?

După drept ar fi ca subcomisarii să se intereseză de siguranța publică, a descoperi pe autori ce comit zilnic diferite furturi și chiar crimi, iar nu a se face apărătorii jidanilor pentru mituiri.

Iar cît privește despre perceptorii de barieri după cum am arătat în numerile trecute, că perceptorii în preună cu ajutoarele causază mari daune comunei folosind pe jidani, ar trebui un control mai serios din partea celor în drept, și a lua măsuri de îndreptare.

——

La 6 Decembre se va face cu mare pompă, înaugurarea capelei române din Paris, a cărei restaurare e deja terminată.

Mitropolitul primat va asista împreună cu corul mitropoliei din orașul nostru, sub direcția d-lui Muzicescu.

Ministerul cultelor va fi representat prin d. Ionescu-Gion, fost secretar general al acestui minister.

Hramul bisericei va fi Sf. Nicolae.

——

Dl. **D. F. Caian** profesor la liceul din Focșani. a scos o broșură de 80 pagini, foarte importantă, care tratează chestia Jidovască, ca răspuns d-lui Gh. Panu. Prețul 40 bani; o recomandăm

prietinilor noştri. Dl Caian a dovedit că simte românește, onoare lui! Dorim să fie şi de alţii imitat.

Cronica Teatrală

Un schimb de mirese, Bacalaureata şi femeile lipitori.

Joi 24 Octombre 1871, a avut loc representarea pentru prima oară a pieselor, *un schimb de mirese* comedie în trei acte cu cântece, de Eugen Labiche, tradusă de d. C. Ionescu, şi *Bacalaureata*, comedie într'un act, localisată de d-nii N. Ţincu şi Em. Neculau.

In cea dintâi rolurile principale a fost esecutate de d nii Gh. Dimitrescu şi Al. Rădulescu, aceşti doi d ni a făcut tot ce a putut, pentru a mulţămi pe greul de mulţămit public Ieşan, în schimb au fost răsplătiţi prin dese aplause. Dl Penel au fost iarăşi bine în rolul lui Martin secretarul primăriei, d lui a fost un adevarat sure în toată puterea cuvêntului. D. Cusinschi s'a achitat cum a putut de ingratul rol a lui Formoso. D. Manoliu a esecutat rolul Birtaşului, a fost bine, dar acest mic rol, credem că ar fi trebuit dat la unul din tineri, căci pentru d-sa ca vechi artist, rolul a fost de mică importanţă.

Dintre D ne rolurile principale (adieă a celor doue mirese) a fost esecutate de d-na Atena Georgescu şi Elisa Giurcăneanu, ambele s'a achitat într'un mod foarte conştiincios de rolurile d-nealor.

Rolurile din Bacalaureata a fost bine interpretate de d. Constantinescu şi d-na L. Botez.

Succesul acestei septămâni însă l'a avut frumoasa comedie în 5 acte *Femeile lipitori* (Les Femmes Collantes) de Leon Gondillot, tradusă tot de d. C. Ionesou. Această piesă a făcut o noare artiştilor locali cum a fost jucată, precum şi d-lui Ionescu în parte cum a fost tradusă. D-nii P. Alexandrescu şi M. Arceleanu (Badinois şi Mourillon) a fost la înălţimea lor de adevaraţi artişti. D. B. Penel a fost cât se poate de bine şi hazliu în rolul lui Camplu-chard. D. Rădulescu a fost un adevarat primar Novice, precum şi d. Victor Alexandrescu un adevarat tutore a acestui soi de primari. D. Cusinschi a fost foarte bine în rolul lui Hippolit· D-nele Elena Botez şi Verona Almăgeanu (Irina de saint Mamilla şi văduva Plumard) nu le putem zice altfel de cat că a fost realitatea în persoană. D-nele Suzona Fulgeanu în Margareta Mourillon şi Elisa Giurcăneanu în rolul Rosa, a fost cât se poate de gentile şi naturale. E de prisos a mai vorbi de d-na Atena Georgescu, care e destul de cunoscută publicului ca artistă de valoare în genul seu.

Publicul puţin şi de astă dată, cauza credem că a fost, pentru că o parte din public, n'a observat pe afiş că se joacă la teatru Pastia şi ducêndu-se la teatru circ Sidoli, a crezut poate că representaţia e amânată, aceasta o zicem pe bază că multă lume a venit târziu la teatru. Acum de vreme ce teatru Pastia e mult mai mic ca teatru-circ Sidoli, credem că cel puţin va fi în tot deauna plin de public. Piesa Femeile Lipitori fiind foarte frumoase şi atât de bine jucată, credem că se va mai representa odată. Noi îndemnăm publicul a veni în număr cât se poate mai mare la această piesă, care merită a fi văzută din toate punctele de videre.

Meteor.

CUCULUI

In formă populară

Câmpu-i verde, verde-i nucul
Mi-a cântat în faţă cucul.
Cucul când îmi cântă'n faţă
Ieu o strâng pe draga'n braţă.
Cucul când îmi cântă'n spate
Inima de grîji îmi bate.

. . . . . .

Cucule cu pene sure
Prin livezi şi în pădure
Să mi tot cânţi, să mi cânţi în faţă
S'o tot strâng pe draga'n braţă.

De la Prut.

SCOALA COMUNALA DE MESERII

In No. 7 a ziarului nostru, am arătat cum să cheltuesc banii comunei, cu întreţinerea unei scoale de meserii, fără să deie roadele ce trebue; pentru care ne-am luat sarcina a arăta câte va căi de îndreptare, pe care le credem bune în privinţa economică, morală, materială şi socială.

Nu e de ajuns ca cine-va să cunoască un rău oare care existând, ci trebue să caute căi a-l combate prin nişte metode luminate şi uşor posibile; numai atunci rãul va lua forma binelui.

Vom începe fără a face frazologii (adică vorbe multe şi goale) şi nici nu vom pune în scrierile noastre, cuvinte thecnice pe care meseriaşilor nu le permite timpul a le căuta în dicţionar, fiind tot odată scutit de a rătăci înţelesul scrierei despre care este vorba.

Cu toate aceste vom întimpina mari greutăţi până ce vom deslusi, iar cei interesaţi de sigur vor esploata această ideie, fără a'şi aminti de autorul ei-după cum sau văzut de multe ori că, de roadele unor ideï ale oamenilor din popor, au beneficiat tot deauna cei din clasa înaltă.

PRESCURTARE

Aceste căi de îndreptare sunt:

Atelierele trebuesc schimbate în *Ateliere fabrici.*

2) In scoală trebuesc înfiinţate următoarele secţiuni: Pălărieri, Rotari, Argintari, Ceasornicari, Abageri, Legători de cărţi, Plombieri (care instalează conducte de gaz aeriform şi apă) Tapiţeri.

3) Uvrierii şi elevii scoalei să fie plătiţi cu bucata după un tarif, iar şefii de secţiuni să aibă rabat.

4) Pentru desfacerea produselor, să se înifinţeză un *magasin luvru*, după modelul celor din străinatate.

5) Materialul necesar de care nu să găseşte în ţară la noi, să fie adus direct de la fabricile din străinatate în depositul scoalei.

Fie care secţiune se fabrice obiecte practice care să consumă în ţară, avênd fie care secţiune câte un catalog ilustrat cu preţuri curente, eară Luvrul să aibă catalogul general a scoalei.

7) *Scoala să aibă o încăpere de cel puţin pentru 800 de uvrieri, unde să încapă toate secţiunele care suut şi cele propuse a se înfiinţa.

8) Elevii să facă un curs de 5 ani în fabrică, în care timp să treacă prin toate fasele de lucrări a secţiunei din care face parte.

(Va urma.)

CORESPONDENŢA PARTICULARA

Domnule Redactor,

Am onoare a vă comunica aici copia de scrisoarea adresată d-lui N. Ceaur Aslan, încă din Iunie trecut, prin care îi esprim adâncă recunoştinţă şi aprobare demersului în iniţiativa luată contra năvălirei evreilor în România şi dezastrele ce cauzează ţării această sectă cotropitoare. Şi fiind că prin ea am prezis de atunci că nu mă aştept la vre-o realisare a scopului urmărit de d. Aslan ca deputat Ieşan, ştiind că curentul evreesc este atât de cimentat în ţară la noi, în cât cutează a înăbuşi ori ce demers, tinzând la îndreptarea râului căutat de ei, prin metodul practic cu care ei amorţesc glasurile cele mai autorisate. Şi astăzi văzând că prezicerile mele se îndeplinesc, aşi dori ca această crisoare să se publice în coloanele zia-

*) Cu această ocasiune vom vorbi şi despre planu scoalei, a cărei construire se va începe la prima-vară.

rului ce redactaţi, spre a se vede că n'am bănuit în deşert ceia ce are să se întâmple şi nu era nişte supoziţii greşite. Şi mai ales este bine să se publice acea scrisoare, faţă cu întrunirea anunţată de d. Aslan şi cu alarma ce se face pentru asimilare cu o parte din evrei (tinerimea), ce o mai şi aceasta? cu drept cuvênt se întreabă cu mirare jurnalul „Poporul" de la 25 curent.

In adevĕr ce pacoste să mai fie şi aceste noui invenţiuni de calamitate pe capul poporului Român? ce zor au Românii de această ghiduşie poreclită asimilare cu o parte din evrei? ei ar fi avênd interes, că în zădar nu să năpustesc; dar noi să fim oare meniţi a servi numai interesele străinilor? Ce avem noi cu jidanii? Sau luat la harbat între ei, fie în serios, fie numai o simulaţie, noi nu mai găsim alt ceva mai bun de făcut între noi şi cu ai noştri, de cât să ne vârîm capul între hramătul de câni ce să mănînce?!

Ei să prefac şi se hărăţesc ca să ne atragă în cursa lor vicleană, sau fie chiar serios, că unii din ei sunt mai de ispravă, ce ne interesază pe noi să'i alegem şi să ne înfrăţim cu o secta care prigoneşte omenirea de secoli, iar pe noi, sunt gata a ne arunca de râpă.

Pentru numele lui D-zeu! slăbiţine d lor provocatori cu aceste mreje jidoveşti, barâm să nu ne facem şi de rtsul lumei întregi, pe lângă pacostele ce îndurăm.

Primiţi vĕ rog d-le Redactor, asigurarea prea destinsei mele consideraţii.

A. Melinte.

POŞTA REDACŢIEI

D-lui A. M. loco.—Scrisoarea d-voastră nu sau putut publica în No. acesta, fiind că s'a primit târziu la Redacţie.

D-lui G. loco.—V'am aşteptat după cum a'ţi promis că veţi veni la Redacţie, dacă voiţi a veni, mai bine ne găsiţi în alte zile de cât sărbătoarea.

SISTEMUL DE CONTRIBUŢIUNI PRIN SOCIETAŢI COMUNALE

(Prescurtare)

Cum se pot face cunoscute comunele

Interesele comunelor cer dar ca aseminea descrieri să se facă cît mai curînd, pentru ca atât cetăţenii, cît şi guvernul să nu mai aibă necesitate să se adreseză străinilor pentru cele mai mici furnituri, cînd aseminea produse să găsesc şi la noi, însă zac sau să vînd pe preţ de nimic, nefiind cunoscute acelora cari au nevoe de ele.

Descrierea unei comuni va cuprinde:

1) Limitele comunei, calitatea pămêntului, dealuri, ape, starea sănătăţii etc.

2) Istoricul comunei şi al fie cărui partid din comună.

3) Statistica comunei (ca tabloul comunei Buciumi) însă mai desvoltat.

4) Un studiu statistic desvoltat asupra fiecării cifre din tablou.

Aşa de es. 1 la 8629 de va arata pe larg cum stau proprietăţile din comună (mari şi mici), a cui au fost înainte, cum au trecut în stăpânirea celor de astăzi; 2 la 454 şi 2288 se va vorbi despre populaţie; 3 la 41, 2, 1, ş c. se va face istoricul bisericelor, să va arata mijloacele lor de întreţinere, moralitatea locuitorilor din comună, etc. etc.

Adică se va arata ce a fost şi cine a fost în comună înainte, causele ce au dat naştere acestor schimbări, rălele sau foloasele aduse de aceste schimbări şi în fine ce îmbunătăţiri se crede a se face în comună pe viitor.

Aceste descrieri ale comunelor să se aranjeze toate pe plăşi, jud. şi să se publice din când în când, pentru a se pune la curent cu nouele transformări făcute.

b) *Anuarul general pe comune.* Vorbind de descrierea comunelor, am aratat că în interesul lor să caute să se descopere de pânza întunericului în care să găsesc şi să facă cunoscute prin toate mijloacele produsele lor şi să arăte ceia-ce le lipseşte în comună. Dar cui să te adresezi în comună ca să capeţi o deslușire oare care de care ai nevoe? Pentru ca să se ştie cui să se adreseze cine-va este nevoe de un anuar, care să cuprindă numele, cel puţin al şefilor de autorităţi din comună (primar, învĕţător, preut, şeful garnizoanei, şeful vămei, şeful gărzei şeful telegrafului etc.) cum şi ale celorlalţi şefi de autorităţi din plasă, jud. etc. (subprefect, jud., doctor, silvicultor etc. preşed. cam. de com., prefect, casier, redijor etc.) iar pe de altă parte aut. superioare să dee ordin inferiorilor şi să le esplice că interesul lor cere să fie mai politicoşi cu acei cari le cer vre o informaţiune şi să le răspunda la timp.

Un început avem deja (anuarul scoalelor, anuarul armatei, un anuar în limba franceză şi altele), însă tot ce s'a făcut până acum în acest sens, este făcut nu pentru folos ci pentru lucs, căci nu corespunde cerinţelor sociale de loc.

c) *Harta generală.* Pentru a se şti în care parte a ţării să găseşte o comună de care să vorbeşte sau să scrie unde-va, este nevoe de o *hartă generală* care să cuprindă toate diviziunile administrative (civile, militare. etc.) cu aratarea reşedinţelor, soşele, drumurile de fer, telegrafe, vămi etc. Avem astăzi o mulţime de hărţi (de scoală, militare, de telegraf, vamă, drum de fier etc.) dar se poate înţelege din ele ceva? ,Ce are una n'are alta şi afară de aceasta să întrece una pe alta în greşeli.

Şi e practic să dai bani pe 10—20 feluri de hărţi şi să le porţi în spinare pe toate?

d) *Vagonul de informaţiuni.* La fie-care tren de persoane, să se înfiinţeze câte un vagon de informaţiuni; acest vagon este un fel de cafenea sau bursă ambulantă, în care să se găsască descrierea comunelor, anuare, harta generală, tarife, hărţi de ale oraşelor, hărţi speciale, jurnale etc.

La fie-care oprire a trenului, se va aduce de la comună pe teritorul cărei să găseşte gara şi de la comunele din vecinătate şi să va depune inscris în cutia vagonului, ori-ce noutăţi (starea recoltei, preţuri etc. Descrierea comunelor nepublicându-se de cît din cînd în cînd (din 2 în 2 ani, din 3 în 3, din 4 în 4 sau din 6 în 6 ani) prin mijlocul acestei burse ambulante se va afla zilnic starea economică a ţerii.

Mai ales, dacă s'ar transforma toate vagoanele astfel în cât cetăţenii să treacă din vagon în vagon, fără nici un pericol, credem că s'au aduce mare folos prin aceasta comerciului, căci ştim că trenurile sunt pline de comisioneri, de negustori şi multe persoane care ar dori să vorbească ceva în vre o privinţă, dar neştiind cui să se adreseză, stă trântit în vagon tăcând sau dormind, până deschido vorbă cu cine-va, sau dacă nu aşteaptă să se oprească la vre-un oraş, în care iar nu dă de cît peste nişte samsari cu cari umblă toată ziaua pe strade, prin cafenele sau cârciumi, cheltuind cu ei mai mult de cît fac informaţiunele date.

Prăvăliile-expoziţii de la gări. Pe lângă acestea, ca mijloc prin care se face cunoscută o localitate ori care (mai ales cele de la gări) şi se recomandă, este şi prăvălia-expoziţie de la gară, de care vom vorbi în No. viitor.

Aceste prăvălii-expoziţii între altele vor avea diferite probe de mărfuri, cereale, vinuri etc. atât din localitatea în care să găseşte gara, cât şi din localităţile vecine.

Prin mijlocul lor comercianţii, comisionarii şi ori cine altul, să încredinţază de calitatea produselor din o localitate, despre care a cetit în descriere, în jurnale etc. şi ea cele din urmă deslușiri, pentru a se pune în legătură cu cumpărătorul sau cu vênzătorul de care are nevoe. (Va urma).

Anunciuri

Neculai Rascal

specialist

Friser str. Primărie. No. 46

Primeşte abonamente cu preţurl moderate, şi frizază în modul cel mai elegant.

ANUNCIU

Comitetul Societăţei „Adjutorul"

Toţi domnii care doresc a se înscrie în Societatea *Adjutorul*, înfiinţată de foştii, actuali funcţionari şi foştii militari, sunt rugaţi a se presenta la Biuroul Societăţei, care s'a permutat în ograda Hotel Union strada Primăriei.

Cererile de înscriere se fac în fie-care zi de la oarele 4 până la 7 p. m.

Comitetul.

D. Ionescu

Strade de Sus

Se află tot feliul de bomboane cu preţul cel mai redus.

NOU ATELIER DE THENECHEGIE

Strada de Sus

VASILE ILIESCU

Sperăm că publicul Ieşan spre încurajare îi va încredinţa lucrări de arta sa.

Iaşi—Tipografia „Fulgerul" (D. Gheorghiu)